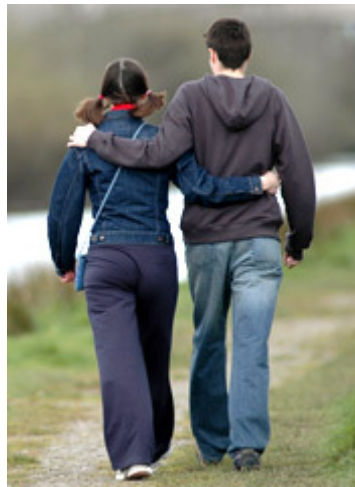

Iskolás Szex

A hazai szakemberek és a szülők nagy része egyetért abban, hogy a szexuális kultúra oktatása elengedhetetlen része kell legyen az egészséges életre való nevelésnek.

Nem árt, ha a tizenévesek tudatosan követik és fejlesztik szexuális érésüket, ennek hiányában ugyanis nem tudnak hatékonyan védekezni a nem kívánt terhességek, a nemi betegségek, a nemi erőszak és más releváns problémák ellen. A "túl korai" szexuális felvilágosítás állítólagos veszélyei jelentéktelenek a megkésett felvilágosítás káros következményeihez képest. Molnár Tamás szexuálpszichológus szerint már az óvodáskorban el kell kezdeni a felvilágosítást: "Az óvónő ne szóljon rá a délutáni alvás közben puncijával, füttyjével játszó kisgyerekekre. Ne szégyenítse meg őket. Már az iskola első osztályában sem kéne kitérni a gyerekek szexuális kérdései, érdeklődése."

Hivatalos kutatások bizonyítják, hogy a fiatalok egyre korábban kezdik a szexet, így nem ritka, hogy már 13-14 évesen, sőt ennél is korábban átesnek az első aktuson. Lényegesen többet tudnak a szexről, mint a tanárok gondolnák, hisz a filmekből, újságokból, beszélgetős műsorokból, a valóságshowkból, az internetről ömlesztve kapják a szenzációhajhász, szexuális töltetű információkat, a szórakoztatóipar folyamatosan azt pumpolja - akárhol is legyen az igazság -, hogy erről szól az élet, s a divatot és viselkedési mintákat is jelentősen befolyásolja a szexuális kultúra.

Sok tizenévesnek felületes, rossz esetben téves információi vannak, és ha az iskola nem világosítja fel őket, akkor barátaik, osztálytársaik és a tömegmédia megteszik helyette, ám gyakran túlzásokkal, torzításokkal, ami akár évekre szóló nyomokat, lelki sérüléseket, tévhiteket hagyhat, és szexuális undort is kiválthat. Pedig a cél, hogy az iskola személyiségfejlesztő, jellemnevelő és motivációs technikákkal felkészítse a fiatalokat a nemi élet örömei mellett a tudatos és felelősségteljes életvezetésre, családtervezésre.

Nem könnyű megállapítani, ki az, akihez a fiatalok bizalommal fordulnak, és akire valóban hallgatnak is - az osztályfőnök, a biológia tanár, esetleg egy külső egészségügyi szakember, védőnő vagy ne adj isten egy pornósztár? A szexuálpszichológus szerint a szülői és iskolai tájékoztatás ki kell egészítse egymást. "Fontos lenne, hogy az iskolában a gyerekek egymást is meghallgathassák. Hallanának mások dilemmáiról, a másik nem problémáiról."

A gyerekek csak a késő kamaszkori időszakban kezdenek valós és rendszeres szexuális tapasztalatban részesülni, amikor is a tizenévesek erős késztetést éreznek a szülőktől való leválás iránt, önállósulni és önmegvalósítani szeretnének, nagyrészt azért, hogy megéljék végre azokat a fajfenntartó testi gyönyöröket, amelyekről annyi mindent hallottak és láttak már. És ezt a felfedező kalandot egészséges körülmények között inkább házon kívül keresik, s a legkézenfekvőbb platform erre természetesen a koedukált iskola, ahol évről-évre egyre erőteljesebben izzik a nemek közti libidó. Így míg az otthonról hozott ismeretek többnyire a morális nevelésen alapulnak, amit befolyásolnak a vallási és tradicionális szokások vagy a család értékrendje a szexuális szabadságot illetően, addig az iskola fő feladata a szexuális életre vonatkozó biológiai, egészségügyi és egyéb információk szolgáltatása.

Ma Magyarországon nincs egységes, szervezett szexuális nevelés. Azelőtt se volt. A kommunista időkben egészen a 70-es évekig szóba se jött ilyesmi, aztán többek között a népességfogyás, a gyermekvállalási kedv csökkenése és a sok családbomlás miatt 1973-ban népesedéspolitikai határozatot hoztak, amelyben előírták a "családi életre nevelés" bevezetését az állami oktatás minden szintjén, de ez a gyakorlatban nem realizálódott. A társadalom azonban megragadta az alkalmat, s fokozatosan megjelentek az "Orvos válaszol" vagy "Pszichológus válaszol" rovatok a magazinokban, egyre több szexuálpedagógiai kiadvány látott napvilágot, és szexológiai konferenciákat, kurzusokat, tréningeket kezdtek szervezni.

A Nemzeti Alaptanterv (NAT), ami a ma is hatályos közoktatásról szóló 1993-as törvény alapdokumentuma, ugyan nem sok szót ejt a szexuális felvilágosításról, de épp eleget ahhoz, hogy kötelezze az iskolákat, vegyék be az általános műveltséghez feltétlenül szükséges tárgyak sorába. A régebbi rendszerekkel ellentétben a NAT konkrétan nem szabályozza, hogy pontosan mit kell tanítani, milyen óraszámban, milyen feltételek mellett, de kimondja, hogy "megkerülhetetlen feladata az iskolának, hogy foglalkozzon a szexuális kultúra és magatartás kérdéseivel. Fordítson figyelmet a családi életre, a felelős, örömteli párkapcsolatokra történő felkészítésre." Az "Ember és természet" részterületben a szokásos anatómiai ismeretek, elsősorban a szaporításról szóló fejezetek mellett feltűnnek olyan témakörök, mint a nemi úton terjedő betegségek, higiénia, születésszabályozás, megtermékenyítés, serdülés, nemiség; az "Ember és társadalomban" pedig olyanok szerepelnek, mint a szexualitás, szerelem, szeretet, házasság.

A feladat adott, az iskolák viszont kénytelenek maguk eldönteni, hogyan közelítsék meg a témát, ha egyáltalán szánnak rá annyi időt és energiát. Sok iskola vonakodik, tartózkodik, maximum egy "essünk túl rajta" osztályfőnöki vagy biológiaórával igyekeznek letudni a dolgot. Nincs egyezményesen elfogadott felvilágosító tankönyv sem. Molnár Tamás úgy véli: "a szexuális felvilágosításnak nem abban kell kimerülnie, hogy milyen nemi betegségek vannak, ezeket hogy lehet kivédeni, s mik a fogamzásgátlás módszerei. Nem ez a lényeg, hanem egy pozitív szemlélet átadása. A szexuális kultúráltság segítése. Hogy milyen fontos a petting és az előjáték. Hogy a lányoknak meg kell tanulniuk az orgazmus készségét. A fiúknak meg kell tanulniuk a magömlés késleltetését."

Csak hogy a tanárképzés nem tartalmazza az ilyen jellegű ismeretterjesztést, így a pedagógusok nagy része nem is rendelkezik a megfelelő tárgyi tudással és kommunikációs kompetenciával. Eppen ezért üdvösek az olyan állami támogatásokkal is gyakran megsegített különféle szervezetek kezdeményezései által létrejött oktatóprogramok, amelyek során átadják a terepet a szakembereknek.

A Szülészeti-Nőgyógyászati Prevenációs Tudományos Társaság (SzNPTT) például 2001 óta minisztériumi támogatásokkal (ICsSzEM, OM, GyISM, EüM) aktívan fejleszti országos programját, amely több más megelőzési és tudományos cél mellett a tizenévesek felvilágosítását, a korai szexuális élet negatív következményeinek az enyhítését tűzte ki célul. Ennek keretén belül több száz orvos, egészségügyi szakember, valamint egyetemi orvostan- vagy pszichológus hallgató tart előadásokat több ezer hazai iskolában a szexuális nevelés jegyében.

Internetes távoktatáson és tanácsadáson keresztül (a-ha.hu, intimzona.hu) hasznos, lényegre törő információkat szolgáltat, interaktív felületeket - fórumokat, kérdezz-felelek rovatot, pontgyűjtő játékot - biztosít az érintettek számára, így lehetőséget ad a társadalmi szintű diskurzusra, információk és tapasztalatok cseréjére, chatelésre és a kényes témák névtelenül történő megvitatására. Emellett rendszeres oktató előadásokat szervez az iskoláknak ingyenesen, az ezeregyszázhuszonnégy magyarországi iskolából eddig hatszáznyolcvanhat kerestek fel. Fontos eredménynek tartják a tizenhét év alatti abortuszok számának harmincnyolc százalékos csökkenését

Az ilyen oktatóprogramok során kiderült, a tanárok és a tanulók egyaránt hálásak a külső segítségért és nyitottan fogadják a szakemberek által végzett szexuális felvilágosítást. A tanárok megkönnyebbülnek, hogy a szakértők leveszik a terhet az iskola válláról, a tanulók meg végre örülnek, hogy feltehetnek kérdéseket az orgazmusról, a maszturbációról vagy az anális szexről is akár. Nem ritka, hogy a kurzust követően sok diák tartja a kapcsolatot az immár bizalmába fogadott szakemberrel. Hasznosak még a tinédzserambulanciák, az iskolai védőnői és egyéb egészségügyi szolgálatok, több helyen megosztva pszichológiai, drogmeelőzési és egyéb nevelési tanácsadással. Ha már az iskola nem képes megfelelő tájékoztatást adni szexuális téren, legalább a lehetőséget meg kell adni, hogy a fiatalok feltegyék kérdéseiket.

Forrás: Origo